

הלכות הדרף היומי

מסכת סוכה

תוכן

1. ראש חדש שחל להיות בשבת שיר של ראש חדש דוחה שיר של שבת.....1
2. לידע שהוקבע ראש חדש בזמנו.....2

דף נד:

א. ראש חדש שחל להיות בשבת שיר של ראש חדש דוחה שיר של שבת

נוהגים לומר בכל יום שיר של יום בתפילת שחרית לפני אמירת "פטום הקטורת".

י"א¹ שבראש חודש שחל בשבת שיר של ראש חודש דוחה שבת לגמרי, כדי לפרסמו ולהודיע שהוא ר"ח, וי"א² שאחר שחרית אומרים שיר של שבת, ולאחר מוסף שיר של ר"ח.

אך יו"ט שחל בשבת וכל שכן חול המועד שיר של שבת דוחה לשל יו"ט לגמרי³.

¹ כ"ב בפרי מגדים אשל אברהם סימן תרפד ס"ק ב מהרמב"ם ז"ל פרק ו' מהלכות תמידין הלכה י', וכ"ב בפר"ח תרפד, וכ"ב בברכי יוסף תרצג ג וכן דעת הגר"א במעשה רב קנז
² מג"א קלב ס"ק ד אע"ג שבזמן הבית היו מקדימים של ר"ח לשל שבת כדי לפרסמו.
³ בערוך השולחן העתיד הלכות תמידין ומוספין סימן קיד סעיף טז

הלכות הדרף היומי

מסכת סוכה

י"א⁴ שבימים טובים ובראש חודש שחל בחול⁵, אין אומרים שיר של אותו יום אלא שיר מיוחד ליו"ט, או לראש חודש⁶, ואמרו לאחר מוסף⁷. וי"א⁸ שלאחר תפילת שחרית אומרים שיר של יום, ולאחר מוסף, השיר המיוחד לראש חודש או לאותו היו"ט. וי"א⁹ שבר"ח יאמר אחר שחרית שיר של יום ושיר של ר"ח מזמור ברכי נפשי.

ב. לידע שהוקבע ראש חדש בזמנו

י"א¹⁰ שמזכירין אצל פרשת התמיד שאומרים בקרבנות לפני תפילת שחרית (במדבר כה, א – ח) גם מוסף ר"ח כדי לפרסם¹¹ שהוא ראש חודש¹²,

⁴ בחי' חת"ס (ביצה ה.) "דמהגמ' (שם) מוכח דלא אמרו השיר של חול, ואנחנו לא נדע מה אמרו, ומ"מ נוהגין לומר ביום טוב השיר של אותו היום כשחל בחול, ומ"מ אין לומר היום יום פלוני שאומרים בביהמ"ק דדובר שקרים לא יכון",

⁵ ולגבי פורים והנוכה עיין בברכ"י שם ובהערות בנדפס שם ועיין פרי מגדים אורח חיים משבצות זהב סימן תרצג ס"ק ד ופרי מגדים אורח חיים אשל אברהם סימן תרפד ס"ק ב. ותוכן הדברים שיש שנהגו לומר גם שיר של יום וגם מזמור מענינו של פורים והנוכה ויש שלא אמרו אלא של פורים או הנוכה ויש שאמרו רק של יום.

⁶ במס' סופרים (ריש פי"ח) מפרט מהו השיר של יום דימים טובים, אך במעשה רב (להגר"א, סי' קנ"ז) מביא מזמורים אחרים, ויש בתי כנסיות בארץ ישראל הנוהגים כהגר"א שאומרים מזמורים אלו בשחרית. וביו"ט שחל בשבת אומרים השיר של שבת ולא דיו"ט.

⁷ בענין שיר של יום כלל זה נקוט בידך. א"א שני מזמורים ביום אחד. ושל ר"ח דוחה את כלם אפילו של שבת ושיר של שבת דוחה של יום טוב וחיה"מ ותנוכה. מעשה רב הלכות ראש חודש אות קנח

⁸ מג"א שם. וכתב שם "משמע בנמרא סוף ר"ה דבי"ט לא היו אומרים שיר של חול רק שירים אחרים, ולכן יש מקומות שאומרים מזמורים אחרים בי"ט ע"פ מס' סופרים אבל אינן אותן שאמרו במקדש וע' בסוכה דף כ"ה לענין שבת ור"ח וחה"מ, ועכשיו אין מדקדקין בכך דלזכר בעלמא עבידי, וגם אומרים השיר אחר מוסף ובאמת במוסף הי' שיר בפ"ע כדאי' סוף ר"ה ובכ"ה כ' מנהגינו שביום שיש מוסף אומרים שיר של יום אחר שחרית, ואחר מוסף אומר שיר של מוסף. אולם בערוך השולחן העתיד הלכות תמידין ומוספין סימן קיד סעיף יד כתב וז"ל "אבל זהו מילתא דפשיטא דבשחרית גם ביום טוב גם בר"ה אמרו שיר של יום, וכן מבואר מרש"י סוכה (נה, א) ע"ש, וגם ממנהגן של ישראל שבכל יום טוב אומרים השיר של יום". במורי אבן (ר"ה ל:) ומנחת חינוך (מצוה שיי"ב) מבואר דגם בר"ח ובימים טובים היו אומרים השיר של אותו יום בשבוע, אלא שזה היו אומרים אחר הקרבת תמיד של שחר, והשיר של יום טוב היו אומרים בהקרבת קרבנות המוספין.

⁹ שולחן ערוך הרב פסקי הסידור ראש חדש

¹⁰ רמ"א ונו"ב מה א

¹¹ וסמך לזה במשנה סוף שקלים שהיו נותנים אברי ר"ח למעלה במזבח לפרסם שהוא ר"ח ע"ס סוכה. ולכן גם אנחנו עושים היכרא לפרסומי באמירת פסוקי הקרבן, אף על גב דלדידן לא שייך האי טעמא, כיון דאין מקדשין על פי הראיה כי אם על פי סדר העבור המסור לנו מחז"ל, מכל מקום עושים כמו שהיו עושים כשהיו מקדשים על פי הראיה שהיה צריך פרסום. מג"א ומחצה"ש שם ס"ק ג.

ויותר הי' לו לסמוך מהא דשיר של ר"ח דוחה שיר של שבת כדי לפרסם שהוא ר"ח כמבואר בסוכה דף ג"ו וברמב"ם פ"ו מתמידין הלכה ו' ועיין בכ"מ שם שדוחה לגמרי, אמנם באמת מכל אלה אין כאן סמך לומר פסוקים אלו בכל ר"ח. מנן גיבורים שלמי גיבורים שם

¹² כמו שהיה המנהג בקידוש החדש. וכתב בעל הלבוש אעפ"י שעדיין לא התפלל תפלת שחרית שהיא במקום הקרבן תמיד וקיימא לן שקרבן תמיד ראשונה, אין קפידא בכך, כיון שאומרים פרשת התמיד שהיא במקום

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת סוכה

(במדבר כח, יא – טו) וכן נהגו האשכנזים¹³, וכן בשבת מזכירים פסוקי מוסף דשבת (במדבר כח, ט – י). וי"א¹⁴ שאין מזכירין לא בר"ח וי"ט, מפני שקורין בתורה בפסוקי מוסף.

מנהג הספרדים¹⁵ על פי קבלת האר"י ז"ל שלא לומר פסוקי מוסף לפני התפילה, לא בשבת ולא בראש חודש¹⁶.

התמיד יכול לומר אחריה פרשת המוספין שזמנה כל היום, אבל יום טוב אין צריכין לפרסם שכבר הוא מפורסם מאתמול. עטרת צבי שם

¹³ כך מבואר בשו"ע תכא

¹⁴ דעת המחבר שם מה ושם תכא כתב שהוא מנהג ספרד.

¹⁵ פר"ח סי' נ', ברכי יוסף סי' א' סק"ג וסי' תכ"א סק"א דלא נהגינן בזה כדברי המחבר לומר פסוקי מוספין דשבת, חסל"א סק"ב, כה"ח סק"ו בשמם

¹⁶ ובשער הכוונות הסביר טעמו כי חשש לדברי המנהיג (המובא בטור הכא) שכשעדיין לא התפלל שמו"ע דשחרית שנתקן במקום קרבן תמיד אין נכון להזכיר פסוקי המוספין. ובאשל אברהם בוטשאטש "בשם האר"י ז"ל שלא לומר הכוונה רק שאין חיוב לומר, אבל אין קפידא על מי שאומר, והוא כקורא בתורה, ונכון לאומרו כדי לכלול הבקשה שאומרים שיהא שיהא שפתותינו במקום הקרבנות", והיעב"ץ בסידורו כתב "תערומת המנהיג דבריו נראים בזה, אלא שהמנהג עוקר הלכה זו, עכ"פ מי שאינו אומרה כלל כאן לא יושג, אך גם המקדימה וסומכה לפ' התמיד אין לתפוס עליו, לפי שאינו אלא זכרון דברים בלבד".

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>